

Spicuri Economice

Adaus lunar la „Libertatea“

Broșura 5.

Ungaria respinsă la Paris...

— O dirză luptă economică. —

Statul nostru ungar, lipsit foarte de bani, a cer-
cat în anul trecut și în cel de față, să capete împrumuturi mai însemnate pe marile piețe de bani, în Anglia, Franca, Germania. În Germania a mai căpătat ce-a căpătat, dar Germania nu are prisosuri mari de bani de a-i da în afară, că-i trebuesc și ei.

Franca, care e zaraful, bancherul, Europei, nu vrea să mai dea împrumuturi statelor cari fac parte din „tripla alianță“, contrară cu grupa de puteri din care face parte ea, Franca. Cum am zice, nu vrea să-și ajute dușmanii. Anglia pe aceeași cale.

În anul de față statul ungar s'a gândit să se folosească de o apucătură, de un șiretlic, doar va ajunge la o grămăjoară de aur francez. S'a înțeles anume cu cîteva bănci mari ungare, să iee *ele* împrumuturi mai mari dela băncile și bancherii francezi, — și apoi să le dea ele statului...

Băncile s'au învoit și bancherii francezi s'au arătat aplicați a le și da împrumuturile cerute. Dar nu să știe cine, a adus la cunoștința bancherilor francezi, că aceste sume mari, sunt de fapt împrumutul statului unguresc, care îl face așa coperit, ca în ascuns, prin băncile din vorbă!

Atit le-a trebuit! Indată bancherii francezi și-au

închis casele de fer și — n'au vrut să mai dea împrumutul din vorbă băncilor ungurești!

În felul acesta e strîmătorat statul nostru ungar de către bogații Francezi, cari nu vor să-l ajute în necazurile lui, ci îl lasă să se cutremure și să-i pocnească oasele sub greul dărilor ce i se cer pentru înarmările cele mari, cu cari să țină pept statelor din ceealaltă grupă de puteri!..

Tunurile și puștile nu bubue încă între cele două grupe mari de state, — dar așa, în tăcere, pe tărîm economic, lupta se dă întetită, dîrză, între statele bogate ale „Triplei-înțelegeri“ (Francia, Anglia, Rusia și acum mai nou și România) și între ale „Triplei-alianțe“ (Germania, Austro-ungaria și Italia, deși Italia abia se poate număra acîl).

O O O

De ce nu-s dator?

Foia „Pretinul Țăranului“ din România, aduce următoarea pilduire cuminte, scrisă de un învățător dela sate. Iacă ce spune:

Eu știu bine de ce nu-s dator, și am să vă spun și Domnielor-voastre.

Numai să aveți bunătate să mă ascultați până la sfîrșit, și să nu rîdeți dela început. Ascultați:

Patru ani de zile am ținut socoteală de cît ciștig și cîtă cheltuială am avut. Am cumpărat dela librărie (prăvălia de cărți) o condică (carte de însemnări), cu pereții tari, pe care am plătit 50 bani.

Pe fiecare față a condicii am tras o linie drept prin mijloc, de sus în jos. În stînga am scris ciștigul și în dreapta cheltuiala.

Am pus în dreapta cheltuiala, pentrucă mâna

dreaptă dă mai mult. Ea se bagă repede în buzunar, că așa-i deprinsă ea, să tot dea mereu bănișorii munciți, pe toate nimicurile.

În stînga am pus cîștigul, pentrucă, cînd ai de luat parale te mînîncă palma stîngă...

Acolo în stînga nu prea era nevoie de scris mult. Scrieam odată pe lună cînd venea plata: 76 lei 50 bani. Pentru mulți s'ar părea mare această sumă, pentru mine însă îmi părea mică, căci știți vorba ceea: „Obrazul subțire cu multă cheltuială se ține“.

La cheltueli însă, scrieam mereu: ba gaz, ba chibrituri, sapon, cafea, zahăr, haine, încălțăminte, cărți de cetit, mă rog cite nu trebuie la casa omului.

La sfîrșitul anului adunai cîștigul și cheltuiala.

În anul întîi la cîștig era 918 lei, la cheltueli 979 lei. Puteți socoti și Dv. că eram dator cu 61 lei. Aveam țidule de plată la dughenile din sat și la un prieten împrumutasem 30 lei. El se tot uita bănuitor la mine și gîndea cînd are să și scoată banii.

Mi am făcut socoteala în capul meu, că dacă oiu urma tot așa, la anul am să fiu dator de două ori pe atîta și tot așa înainte.

Ce să fac? Să scad cheltuelile, și apoi să mai scot și datoria din anul trecut. Ca să mă echilibrez, adică să stau drept cu cîștigul și cheltuiala, trebuia să scot dela cheltuelile anului ce urma, de două ori pe 61 lei!

Iau la depănat partea cheltuelilor. Care-i de prisos și așa putea-o lăsa? Întîi dau tutunul deoparte, îl adun și-mi ese 93 lei.

Mai caut eu, mă gîndesc, gaz trebuie, sare trebuie, chibrituri trebuie, haine trebuie, încălțări trebuie și nu prea cheltuisem mult pentru ele. Aveam două rînduri de haine și numai o pereche de ghete. Alții

aveau cîte trei și patru rînduri, ba încă și ghetete galbene !

N'am mai avut chip să scot afară ceva și atunci mi-am zis: — Cum a da Dumnezeu, și cu toată rușinea, am să pun un petec în genunchiu la pantalonul cel rupt și anul acesta nu mai dau 45 lei pe haine de purtat. Așa am făcut și am căpătat o cruțare cu totul (45+93) 138 lei.

La sfîrșitul anului al doilea adun din nou. La cîștig găsesc 929 lei. Peste leafă mai vindusem o oaie cu 11 lei. Oaia mi-o dase de pomană un sătean la moartea unui copil al lui, ce-l avusese la mine în școală. Eu fusesem cu copiii de școală la înmormîntare și asta atinsese frumos inima tatălui.

Era s'o țin, căci oaia e belșug la casa omului; dar n'am avut chip, că era și una singură și apoi școala n'avea nici un acaret împrejur și nici eu n'aveam cu ce să-mi fac.

La cheltueli am găsit 837 lei. După ce am plătit cei 61 lei în cursul anului, mi-a rămas o cruțare de 31 lei și i-am pus la banca populară pe dobîndă.

Al treilea an l'am început cu folos și eram tare mulțumit. La sfîrșitul lui mi-a rămas altă cruțare de 116 lei. Mi-am cumpărat o vacă cu 103 lei; iar cu restul mi-am înjghebat un fel de șopru lingă gardul școalei.

Anul al patrulea l'am încheiat cu 99 lei folos. Nu mai eram sărac. Aveam 31 lei la bancă, o vacă cu vițel de un an și încă 99 lei, cu care aș fi vrut să-mi iau un cal, însă fiindcă mai trebuia și trăsura și hamuri, i-am pus tot la bancă, cu gîndul să mai aștept pînă oiu putea să le iau toate.

De atunci n'am mai ținut socoteală; mă deprinsesem a cheltui cu cumpeneală!, stam mult pînă să

scot banul și-mi ziceam în gînd: să-l dau pe cutare lucru, mi-i de folos ori nu?, și de trebuia, il dam, de nu, nu!

Tot așa am urmat până astăzi, și să dea Dzeu ca și copiii mei să trăiască ca și mine de mulțumiți, și tot așa să dea Dzeu să trăiți și Dv!..

Ia țineți cu toții socotelile așa, și apoi să scrieți, să vedem unde-i pricina de-i atîta lipsă și sărăcie prin casele unora dintre noi?

Cu sănătate și voe bună

G. Cireș, învățător, Siliștea.

o o o

Comerțul rusesc în România.

Revista „Albina” din București din 25 Maiu v. scrie:

Ni s'a vestit că M. S. Țarul Rusiei, va sosi la Constanța în luna Iunie.

Cinstea ce ne face puternicul Impărat este foarte mare și va avea urmări fericite pentru țara noastră. Credem că cu acest prilej e bine să amintim cîte ceva din legăturile noastre comerciale cu vecinii dela Prut.

Noi (din România) încă din timpurile cele mai depărtate, am adus în lăuntru în țară, din împărăția moscovită, piei pentru încălțăminte, piei pentru cojoace de culoare galbenă ruginie, piei de Astrahan pentru căciuli de lux (de paradă) și pentru îmblănitul hainelor de iarnă. Căciulile, gulerile, mînecele și chiar căptușele de Astrahan, au fost de sute de ani ceva de lux și sunt și în ziua de astăzi. Domnitorii țării, înainte de Fanarioți, pe vremea lor, sub Regulamentul Organic, și chiar până la 1866, purtau gugiumane de Astrahan cu surgiuc de briliante, și gulere late tot de această blană... S'au mai adus din Rusia și alte blăni de lux, dar în mai mică cîtățime.

Un alt lucru ce ne vine în cătărimi ce costă anual milioane de ruble, este Caviarul, sau icrele negre, tescuite, dela Odesa și Taigan.

In alte țări comerțul (negoțul) acestui artícul de hrană este foarte mărginit, ca ceva de mare lux, pentru mese mari, banchete, etc., pe cînd la noi se găsește în toate magazinele de coloniale, în vremea din urmă însă pe niște prețuri foarte mari.

In anii din urmă s'a adus din Mandgiuria rusească, așa numitele icre roșii cu bobul mare, numite icre de Mandgiuria. Mai vin și icre de Jeric și icrele vestite de Chefal, puse în ceară.

O altă industrie a fost răspîdită mai mult ca altele: vase de lemn văpsite în lac, poleite și înflorate, vase care să mai vād și pe la unii zarafi (schimbători de bani) pentru ținerea monetelor de aur. Apoi: Icoane, pe hîrtie și pe lemn, chiar azi se desfac multe, mai ales pe la iarmaroace (tîrguri). De-asemena cadrele (ramele), în o litografie colorată grosolan, închipuind rășoiul, regimente rusești, familia Țarului, Domnitorii Europei și cîte altele. Se mai vînd mușamele pentru mese, turtă dulce, ajunsă la o rară desăvîrșire, căciuli ordinare, bice și chihitce pentru un cal și doi. Toate la olaltă fac un negoț mare pe care îl poartă Rusia la noi.

In expozițiunea permanentă rusească, înființată întîiu de fostul ministru Hitrovo, se vedeau icoane de mare lux. Se mai vedeau și obiecte de confiserie.

Caii din Rusia, aduși foarte adesea pentru armată și pentru marii iubitori, sunt o podoabă, mai ales cînd ei sunt înhămați la Troică, (sania rusească, frumoasă).

Iaca și acesta un cuvînt, pentru care Rusia dorește cele mai bune legături cu România, ca să-și poată oamenii ei face negoțul cît mai bine la noi.

Cum să ne cruțăm sănătatea?

(Conferință populară).

De Dr. Iuliu Crișan.

(Urmare).

Omul, ca să poată trăi și munci, trebuie să se hrănească. După cum locomotiva (bivolul) dela mașină, nu poate îndeplini lucrul seu, nu poate îmblăți, nu poate să care vagoanele, dacă nu-i dai cărbuni și apă, tot așa nici omul fără mîncare și apă, nu e în stare să trăiască. Căci omul la urma urmelor e și el un fel de mașinărie, doar că mai ciudată. Hrana apoi de prefacere în căldură și putere, tocmai cum cărbunii sau lemnele dintr'o mașină, se prefac în aburi, cari sunt puterea ce poartă mașina. Deosebirea e, că arderea în trupul omenesc nu se întîmplă cu flacără și omul, pe lingă dezvoltarea muncii, mai și crește și capătă putere.

E o lege a firii, că cu cît omul lucră mai mult, sau rabdă mai mult frig, cu atîta trebuie să mînce mai mult și mai bine, și cu cît e mai cald sau cu cît șade mai mult, cu atîta are lipsă de mai puțină hrană. Dar între mîncare și mîncare e deosebire mare. Este altceva a te nutri cu carne, brînzeturi, grăsimi, oleiuri, și altceva a minca legume sau verdețuri. Fiecare își are însemnătatea și locul lor în gospodăria trupului omenesc. Cărnurile, brînzeturile, ouăle, dau trupului hrana adevărată, ce se prefac în mușchiu și măduvă, iar grăsimile, oleiurile, zaharul ce este în pâne, mămăliga, crumpenele, ne dau căldura și puterea ca să putem lucra. Cînd aceste din urmă nu ajung, ca să desvoalte destulă căldură, atunci trupul pune și chelțuiește din grăsimea lui, adunată până într'aceea. Sărurile, ce sunt în fructe, legume, precum și sarea de culină, încă sunt de lipsă pentru formarea oaselor și feluritelor țesături în trup.

După cum vedeți Dv., trebuie să mîncăm din

toate, ca să putem zice, că ne hrănim bine și cumintel

Țăranul român însă, nu-și împarte prea bine bucatele, ca să aibă din toate peste întreg anul

Peste iarnă are și el de toate: varză acrită, castraveți acri, poame uscate, fasole, crumpene, ceapă, rar lictar (miere de prune), părădăi și alte legume. Ucide un porc și are carne, cîrnați, slănină.

Răul zace 'n faptul, că să minîncă tot ce-i bun peste iarnă în dulcele Crăciunului, pe-o vreme cînd toți șed în casă și nu lucră nimica, iar în postul Paștilor cînd se începe lucru cel greu a cîmpului, cei mai mulți nu au carne, fasole, slănină, cel mult ceapă și murături, din cari trebue să minînce cu mămăligă. Dar acestea nu țin căldură la trup și mai ales nu dau putere, precum nu dă nici știrul, loboda ori sălățica ce să face pe vremea aceea. Nu e nici o potrivire între lucrul greu și mîncarea slabă, de-aceea cei mai mulți ajung Paștile numai cu sufletul în oase.

Postul s'ar putea ușor ținea și s'ar putea munci îndeajuns, dacă s'ar cruța din oleiuri, din fasole, linte, mazăre, cari sunt tot așa de nutritoare ca și carnea, fiindcă ele încă cuprind în sine mult albuș (albumen) ce samănă mult cu cel din carne și ouă.

Carnea de pește (de care acum în România e dată deslegare în ori-ce post), lictariul, mierea, crumpenele, încă nu dau hrană și căldură.

Știrul, loboda, varza ori salata, numai ne umflă rînza, dar nu ne satură. Din lipsa cărnurilor, tot cu greu muncește țăranul vara, dar totuși mai ușor decît în postul Paștilor, fiindcă să fac legumele, dintre cari multe sunt bine nutritoare. E rău destul, că nu ucide țăranul doi porci, în două părți a anului, cînd ei să pot ținea aproape pe nimica și carnea unuia ar putea-o păstra pe vară. Dintr'o ciorbă de pui, ori dintr'o tocană de miel de-un »font« (1/2 kg.) și aceea numai în zile de sărbătoare, nu să hrănește destul

de bine o casă de oameni. Dacă fiecare casă și-ar ținea o vacă, o capră, ori cîteva oi, dacă nu și-ar da ouăle și găinile, aproape pe nimic, la jidan în sat pentru un pic de vinars, dacă și-ar îngriji grădinile cu legumi și nu le-ar cumpăra pe acestea dela Bulgari pe bani scumpi, atunci traiul românului s'ar ușura și regula într'un feliu de tot simțitor.

Dar pe lângă cruțare, trîndăvie, împărțirea rea a bucatelor și a lucrului, mai ieste și neștiița pregătirii mîncărilor. Neamurile streine pregătesc tot din aceleași bucate și legume, zeci și sute de mîncări, cari de cari mai gustoase. E păcat, că nu avem școli, în care să se arate, că fieștecare mîncare ce preț și rost are în gospodăria vieții omenești și cum să se gătească mîncările. Putem număra pe degete felurile de mîncări, ce le știe pregăti țeranca română. Ele se fac toate la feliu. Peste tot mîncările se fac prea acre și sărate. Crastaveții, ciapa cînd se mîncă crude cu mămăligă, să sărează din cale afară de tare. Urmarea e, că se bea prea multă apă (că și oțetul face sete) și slăbesc rînza, mațele și rănunchii.

Nește mari învățați, doftori din Țara-românească, și-au luat osteneala de-au socotit, cît și ce mîncă un țaran român într'un an. Și au aflat că: mîncă 530 kg. calculînd 360 kg. bucate (mămăligă, pîne), 150 legume, 15 kg. și 5 kg. grăsimi. Dacă ne gîndim, că un om muncitor are lipsă zilnic, pe lângă pîne s'au mămăligă și legume, de 1/2 kgr. carne, deci cam de 140—150 kg la an, ne putem închipui ce slab este nutrit muncitorul român, asemănat cu un muncitor strein la orașe! Dacă s'ar nutri cu mai multă carne, n'ar avea lipsă de-atîtea bucate și legume, dar cu toate acestea ar fi cu mult mai bine hrănit, mai spornic la muncă, mai deștept și s'ar îmbolnăvi mai rar...

(Va urma).

O O O

Unele boli primejdioase la animale de casă.

Pe cît de folositoare sunt animalele de casă omenirii, pe atît de primejdioase ne pot fi acestea, dacã sunt atacate de boli, de cari se pot ușor umplea (molipsi) și oamenii ce le îngrijesc.

Este, drept aceea, de neapãratã trebuință, ca fiecare gospodar sã le cunoascã aceste boli, ca la întîmplãri de aceste, sã se poatã feri de molipsire.

Dupã cum ni-i la toți îndeajuns cunoscut, din animalele de casã, mai ales cãnele și mãța le întîlnim, atît la cei avuți, cît și la cei mai nevoiași.

Cãnele are slujbã de-a pãzi avutul, iar mãța de a curãți casa de niște oaspeți nepoftiți, adecã de șoareci.

Cu toate cã fieștecare din aceste animale își are chemarea sa aparte, totuși vedem nu odatã, cã copiii, și de multe ori chiar și cei vîrstnici, se joacã cu ele, nedîndu-și seama ce urmãri grele poate sã aibã o astfel de atingere la timp cînd animalul e atins de o boalã oarecare.

I. O boalã pe cît de uricioasã pe atît de primejdioasã, e fãrã îndoialã *rîia*. Boala aceasta o întîlnim mai cu seamã la mãțe și la cãni, și nu arareori și la oameni. Ea e pricinuitã de niște cãpușite (insecte, gonguțe, de tot mici), cari se încuibã în pielea animalului, facînd niște bubulițe mici, cari pe lîngã o usturime destul de mare, pricinuesc și cãderea părului. Acesta este semnul cel mai potrivit, pe care îl poate cuncaște fiecare om și, darã, se poate ușor feri de o molipsire.

II. O altã boalã destul de primejdioasã, care o întîlnim mai ales la cãni, e viermele cordelar (panglica, limbri-cul cordelat), care trãiește în stomacul cãnilor. Ouãle panglicei acesteia stau de obicei în mațul final (sub coadã). De aici vine în botul cãnelui, iar din botul cãnelui iarãși în stomac, unde sã dezvoaltã animalul acela.

De punem noi mâna pe botul cânelui, sau dacă cânele atinge cu limba mâna noastră, iar noi, prin nebagare de samă, o aducem la gură, atunci oul acestei panglici ajunge în stomachul nostru, unde începe a se dezvolta și a se înmulți, prefăcându-se într'o înflătură mare, alegându-și pentru aceasta plămîinii, mușchii și nu arareori chiar și creerii. Um om care din întâmplare s'a molipsit de o astfel de boală, trebuie numai decît să caute scăparea la un medic dibaci, în caz contrar sfirșește adese cu moartea, chinuit de durerile cele mai cumplite.

III. Cea mai primejdioasă boală însă, care se ivește mai ales la câni, este turba. Câinii atinși de boala aceasta se pot cunoaște pe aceea, că pierd pofta de mîncare, fug de lîngă casă, aleargă cu capul plecat în jos, fac spume la gură, țin coada spînzurîndă, lătratul e amorțit și au aplicare la urlat. Mai tîrziu sunt foarte răutăcioși și mușcă ce întîlnesc, molipsind astfel alte animale și nu arareori și oamenii, cu cari vin în atingere. După cîteva zile slăbesc cu totul și devin nesimțitori. Durata acestei boli ține cam 8—9 zile.

Dacă e mușcat cineva de un câne turbat, e bine ca mai întîi să ardă rana și apoi să ceară ajutorul unui medic anume. Cel mai bine e însă, să se ducă respectivul la un spital anume pentru cei atinși de turbă: pentru Ungaria este în Pesta, pentru România la București.

Se întîmplă însă de multe-ori că un om, care a fost mușcat de un câne turbat, nici nu caută ajutorul unui medic și nici nu se duce la vr'un spital, ci se lasă în voia întîmplării din simpla pricină că nu e sigur de câne că a fost turbat sau ba, și apoi că nici boala aceasta nu se arată îndată după mușcătură. Sunt cazuri unde cei mușcați de câni turbați, s'au bolnăvit abia după ce ranele s'au fost vindecat.

De regulă un om atins de turbă, este la început neliniștit, aleargă în toate părțile, fără să-și poată da seama la ce, pînă ce în fine, copleșit de furia veninului, devine

și acesta ca și cânele, primejdios pentru cei din împrejurimea sa. În astfel de cazuri scăparea e o raritate.

Trebue să mai amintesc aici, că nu numai mușcătura unui câne turbat este primejdioasă pentru om, ci chiar numai dacă atingem cu mâna botul unui câne turbat și prin nebagare de seamă o aducem apoi la gură sau la nas, prin ce baccilul turbei ajunge în corp, producînd boala din vorbă.

În vederea faptului, că boalele vitelor de casă pot fi primejdioase și pentru cei ce îngrijesc de ele, e bine că venind în atingere cu animale, să fim cu băgare de seamă. E foarte potrivit și prielnic sănătății, dacă după ori-ce atingere cu unul din animale, ne spălăm mâinile.

Ca să ferim însăși animalele de casă de boli molipsitoare, e bine să le spălăm și să le țesălăm cît se poate mai des, căci prin aceasta îndepărtăm ori-ce necurătenie de pe pielea și părul animalelor, și apoi vitele îngrijite astfel, se și dezvoaltă mult mai bine, pelîngă că sunt scutite de boli.

Spălatul la timp potrivit și țesălutul zilnic, scutesc jumătate din nutremînt.

Agric.

E. Șestac, agr. abs.

○ ○ ○

ȘTIRI ECONOMICE.

Prețuirea plantelor de leac. Pentru poporul înțelegător, e un bun izvor de venit: adunarea felurilor de plante (ierburi, buruieni) de leac, pe care farmaciile (apotecele) din țară le cumpără cu preț bun. Dar prea puțini oameni, chiar dintre cei ce ar putea mai ușor să le adune, adecă din popor, știu care sunt acele plante și cum să le adune și să le grijească!

În acest scop: pentru a învăța adecă întii pe fruntașii satelor, pe preoți și învățători, ca apoi ei să poată da această învățătură poporului lor, —

Ministrul reg. ung. de agricultură a hotărît, să se țină

și în anul acesta un curs la academia agronomică din Cluj, pentru învățarea, cum are să se facă adunarea, uscarea și valorizarea plantelor vindecătoare, cari cresc pe câmp și în păduri cum și pentru cunoașterea plantelor vindecătoare, vrednice să fie cultivate!

Cursul se ține în vacanțele de vară, în grădina botanică din Cluj, și la curs se primesc preoți și învățători dela sate, cari pot apoi să instrueze poporul și să-l îndemne se adune și se valorizeze (se scoată câștig) din aceste plante vindecătoare.

Cursul se începe în 29 Iulie și se încheie în 5 August n. c.

Ceice vor fi primiți la curs primesc locuință gratuită în edificiul academiei agronomice, și câte 64 coroane diurne și spese de călătorie.

Rugările au fost înaintate până în 10 Iunie n. la ministrul de agricultură în Pesta.

*

Expoziție de copii, a 9-a din câte a arangeat, va arangea »Reuniunea Română agricolă» dela Sibiu, în Pianul de sus. Comitetul Reuniunii a rugat pe fruntașii din Pian, să iee între sine înțelegere și să statorească ziua când ar dori să se țină expoziția.

*

Cît a trimis în afară România în anul 1913. Vremurile tulburi din anul 1913 deși au împiedecat întru cîtva desfășurarea exportului român (a trimiterei de mărfuri în afară), totuși acela a fost destul de bun. Produsele în făină de grâu, și celelalte, au ajuns, față de 1912, o creștere simțitoare de 69.847 tone. Creșterea aceasta face dovada avîntului pe care l-a luat industria morăritului în Țară.

În asemănare cu anul 1912, exportul de petrol și derivate, arată în anul trecut o creștere de 133 mii și 717 tone.

Exportul de bucate, în vremea războaielor balcanice, a suferit o slabă descreștere, de 86.424 tone față de 1912.

Lemnele de construcție, au dat descreștere a exportului pe 1913, față de 1922, de aproximativ 14 milioane kgr. În ce privește lemnul brut, și 35.000 m. c. trunchiurile de brad.

Dintr'un tablou al țărilor cari au dus la ele produsele României reese, că Anglia e cel mai bun cumpărător de petrol și derivate. După Anglia vine Franța, tot în ce privește petrolul și apoi Germania.

Egiptul duce produsele României în bucate, adică făinurile. Aceste făinuri se exportează (trimit) în mari cătățimi și în Turcia; — Italia, Austro-Ungaria Belgia și Olanda duc de asemenea produsele de petrol al României.

*

Austriecii, contra grâului unguresc. Din Pesta se scrie, că cercurile mari neguțătorești de acolo au cerut guvernului din Viena, să dea puțință grâului din țările vecine (în deosebi celui din România), să se poată scurge spre Austria prin aceea, că să i scadă porto pe trenuri cu 50%, adică să-l ducă pe jumătate plată, că așa ar ajunge țara a avea grâu mai lesne decum îi vine cel din Ungaria. Că Ungaria, folosindu-se de faptul că ea nu plătește vamă spre Austria, a urcat prețul grâului, încît le vine Austriecilor prea scump. Acum caută chip a-și aduce grâu din alte țări, — ceea ce face griji negustorilor de bucate din Ungaria.

*

Intreprinderea „Putna“, bancrotată! În Brașov s'a format anul trec. o întreprindere de tăiat și folosit lemnul din pădurile de pe coastele Carpaților, mai ales din România. Intreprinderea s'a numit „Putna“, luînd în samă pădurile și firezele lui Benedict Marer și soții. Au băgat în întreprindere 800.000 cor. Acum și-a încheiat socotele de un an, cu perdere de 287.000 coroane!

*

Furtuni din cale-afară turbate s'a deslănțuit zilele astea asupra Budapestei, Timișorii și Vienii, — dar și asupra altor părți din țară. Îndeosebi furioasă a fost ruperea de nor asupra Vienei, — despre care ziarele vieneze scriu grozăvenii!

Fiind și încolo timpul tot cam ploios, economii au

teamă că și acest an va fi un an economic slab, — ceea-ce ar fi îngrozitor, căci ar fi al 3-lea an tot rău.

Leac contra beției. Un mare învățat văzînd pagubele și stricăciunile ce le face trupului rachiul și peste tot băuturile spirtuoase, a cercat toate spre a afla un leac contra acestei patimi urîte și păgubitoare. Și a aflat leacul căutat, care, pe cît e de ieftin, pe atît de lesne de luat. Anume: învățatul a pus o albină să înțepe cu acul pe un om în stare de beție. Acesta s'a trezit îndată și nu numai că era treaz, cu mintea limpede, ci a simțit îndată o greață față de ori-ce băătură. Învățatul a făcut probe cu mai mulți bețivi și pe toți i-a vindecat cu ajutorul albinelor, așa că nici unul nu s'a mai dat beției.. Așa cetim în o foaie.

*

Cît petrolu se scoate în toată lumea! S'a încheiat socoata anului 1912, care arată cît petrolu s'a scos din pămînt în țările de pe tot pămîntul cari au izvoare de petrolu încă aceste cifre :

Statele Unite ale Americii au scos și vîndut mai mult petrolu ca ori-care alt stat din lume, anume 30 milioane tone în 1912. Urmează îndată Rusia cu 9 și jumătate mil. tone; apoi Mexico, cu 2 mil. și jumătate; și în locul al 4-lea România cu aproape 2 milioane (1.806 mii) tone, — apoi Galiția cu 1 mil. 800 mii tone, Indiile orientale cu 1 mil. 520 mii tone, India cu 1 milion de tone.

De tot 48 milioane tone.

*

Impărțirea de pămînt în România între poporul țaran, va urma în curînd în o măsură îmbucurătoare. Moșiile cele prea mari ce se află azi în o mână, a statului ori a boierilor singuratici, se vor răscumpăra în partea cea mai mare și se vor împărți țeranilor.

Dieta română, aleasă anume în acest scop, a fost deschisă la București și ea va vota în curînd legile cele noue, de mare bine poporului econom.

*

Păţania unei măţe. Se ştie despre câni că nu-şi uită pe stăpînii lor şi că se întorc acasă dela cele mai mari depărtări. Se ştie şi despre pisici că se întorc, nu însă dela prea mari depărtări. Cazul e într'adevăr de mirare. E vorba despre drumul pe care l-a făcut o pisică, şi întrece tot ce se poate şti despre acest dobitoc. In repetite rînduri s'au publicat ştiri, zice ziarul, despre pisicile cari au străbătut lungi drumuri necunoscute. Dar ceea ce a fost în stare să facă un motan negru, e de minune. Fiica unui şofer (conductor de automobil) a mers în Ripon din Cardiff, pentru a face o scurtă vîzută tatălui ei. Plecase cu trenul şi luase cu dînsa într'un coş pe un motan negru obişnuit, pe care-l avea de patru ani şi care trebuia să rămâie la tatăl ei. In cea dintîiu zi după sosire, pecînd stăpîna lui era încă în casă la tatăl ei, motanul a fugit şi n'a mai putut fi găsit. Intrebînd pe aci, pe colo s'a dovedit că o măţă neagră a fost vîzută pe linia fierată, care trece pe dinaintea casei. Zece zile după aceea a sosit din Cardiff o scrisoare cu ştiirea că motanul s'a întors acasă. Era foarte istovit, ghiarele i-se roaseră cu totul şi de asemenea pielea de pe labe. Depărtarea dela Ripon la Cardiff e de 400 de kilometri. Deci pisica a trebuit să facă cel puţin 40 de kilometri pe zi!

PREŢUL BUCATELOR

Preţul lor după bursa din Budapesta:

Grii	Cor.	27—28
Săcară	„	20—21
Orz	„	15—16
Ovăş	„	15—16
Cucuruz	„	15—15½

Piaţa Orăştiei: Grii 27—28; Săcară 18—; cucuruz 15—16 maja-metr.

„Tipografia Nouă“, I. Moşa, Orăştie.